

10. HAFTA: ARZUHAL ÜZERİNE BUYRULDU ÖRNEĞİ-2

و بعد از آنکه ازین که قصیدی ازین ازین و ضمیمه
در بوده که این ازین قدیمه قصیدی ازین مناسبت
نقصاتی که در این مرافعه شرح لغات ازین
حقوق لغات ازین فرار و غیب ازین است
صفا و عتیق و قتل و اقدام
حضرتی صانع ازین
عشق جاگویی بود که بر آن باد
قصاید تابع عایدی و عقیده و سر ازین
التمس ازین سینه اصابت ازین
حافظ نام گشته ضبط و قرائت
مؤکرة با کلمه جواب و کونا کون
وجود و کم مباشر قوی بقیدی
در شوعا شوق بولام جمع بحصر ازین
صفا و عتیق و قتل و اقدام
حضرتی صانع ازین

Kaynak: Antakya Şer'iyye Süicili 4, s.106, Belge: 196.

Belgenin Transkripsiyonu:

Şerî'at-me'âb Antakya kadısı efendi –zîde fazluhu- ve voyvodası ağa –zîde kadruhu- ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle sâhib-i arzuhâl husemâsıyla mahallinde mürâfa'a-i şer' olunub icrâ-yı hak olmaz ise dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve ihkâk-ı hak olunmak üzere firâr ve gaybet etdirilmemek, deyu buyuruldu. Fî 13 Zi'l-ka'de sene 162.

Devletlü, inâyetlü, merhametlü, efendim sultânım hazretleri sağ olsun.

Arzuhâl-i çâkerî budur ki, berât-ı pâdişâhî ile mutasarrıf olduğum ze'âmetim aklâmından Antakya kazâsına tâbi' Âyidî ve Akliyye ve Saraycık ve Seldiran nâm karyelerde olan altmış iki senesinde isâbet eden mahsûlâtı ve rûsûmâtı Antakya sâkinlerinden hissedârımız Hâfız nâm kimesne zabt ve kurâ-yı mezkûrîn ahâlîleri dahi yek-dil ve cebr-i mâl sevdâsıyla kulunuza bi'l-küllîye cevâb ve gûn-â-gûn rencide etmeleriyle inâyetlü efendimizin merâhim-i aliyye-i vezîrânelerinden **mercûdur ki** mübâşir kulları ta'yîn ve mezkûr Hâfız'ı ve ahâlî-i mezkûrları dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve şer'an sübût bulan hakkım tahsîl **olunmak bâbında emr ü fermân sultânımıdır**.

Bende-i Hüseyin, müteferrika-i dergâh-ı âlî, m.

Belgeden hareketle üzerinde tartışılacak konular:

Cümle analizi: Belgeyi doğru anlama ve anlamlandırma aşaması.

Belgedeki verilerden hareketle tarih bilgisi üretme aşaması: Bu noktada aşağıdaki konularla ilgili tartışmaların yapılması hedeflenmektedir.

- Osmanlı toplumunda askerî sınıfın adalet arayışı
- Şikâyet hakkı
- Arz-ı hâl ve arz-ı mahzar
- Beylerbeyi Divanı
- Divan-ı Hümayun
- Mürâfa'a-i şer' olunmak
- Vekaleten yetki kullanımı

Konu ile ilgili okunabilecek literatürden bazı örnekler:

Halil İnalçık, "Adâletnâmeler", Belgeler, c.II, Sayı: 3-4 (1965), TTK Yayınları, Ankara 1993, s.49-145.

Halil İnalçık, "Şikâyet Hakkı: Arz-ı hâl ve Arz-ı Mahzarlar", Osmanlı Araştırmaları, VII-VIII (1988), s. 33-54.

Hülya Taş, "Osmanlıda Şikâyet Hakkının Kullanımı Üzerine Düşünceler", *MSY (Memleket, Siyaset, Yönetim)*, c.2, sayı: 3 (2007), s.186-204.